
20833 - ECONOMIA MUNDIAL (8 crèdits)

2n quadrimestre Curs 1998/99

Professor: A. Oliveres

Objectius:

- Analitzar l'actual estructura de l'economia mundial amb una especial atenció als fenòmens d'interdependència i a les vinculacions entre activitat econòmica i activitat política.
- Ampliar els referents per a una percepció crítica de la realitat econòmica i social. Propostes de debat.
- Generar interès i facilitar accés a informacions que permetin la elaboració de treballs monogràfics.

Temari:

I. Interdependència mundial.

1. Alguns elements configuradors: migracions, aigua, energia i matèries primes, comerç de mercaderies i de serveis, fluxes financers i tecnològics, transnacionalització d'empreses, telecomunicacions, ecologia, institucions formals i informals.
2. Els moviments internacionals de treballadors. Els factors explicatius. El rerafons demogràfic. Les característiques actuals dels fluxes migratoris. Els efectes econòmics i extra-econòmics de les migracions. El refugi polític.
3. Les empreses transnacionals i les inversions estrangeres directes. Les transferències de tecnologia. Els processos i les formes de deslocalització. Les conseqüències pels països metropolitanos i pels països hostes. Els codis de conducta. El paper de la OCDE.
4. El comerç internacional. Les anàlisis clàssica, neoclàssica, marxista i contemporània. Proteccionisme i lliurecanvi. Les unions duaneres i les àrees de lliure comerç. Del GATT a la OMC. La UNCTAD. Les actuals tendències del comerç. El comerç dels serveis. Les telecomunicacions i les noves tecnologies de la informació.
5. Estructura de les balances de pagaments. Els moviments internacionals de capitals. El sistema monetari internacional. El funcionament des de Bretton Woods. Les actuacions del FMI. Els mercats financers.

II. Les mancances de la mundialització.

6. El Tercer Món. Les conseqüències de la descolonització. Els impediments interns al creixement. Els intercanvis desiguals i els fluxes desequilibrats. Les dependències no econòmiques.
7. Les dinàmiques de desenvolupament. Les relacions Sud-Sud. Les urgències en la governabilitat mundial i en la internacionalització de les dinàmiques socials. Els reptes de l'ajut al desenvolupament. Les exigències medi-ambientals.
8. La pobresa en les societats avançades. Els problemes de la ocupació. La distribució de la renda. Els serveis públics irrenunciabls. L'assoliment de l'estat del benestar. Les propostes de l'economia social.

III. Una panoràmica sectorial i territorial de l'economia mundial.

9. Agricultura i alimentació. Les grans produccions industrials. Les diferents modalitats de terciarització.
10. La regionalització econòmica. La Unió Europea. Les polítiques comunitàries. Els passos vers la Unió Econòmica i Monetària i vers la Unió Política. Pros i contres. Les properes ampliacions. Altres processos d'integració. El NAFTA. El MERCOSUR. Les iniciatives a diferents continents.
11. L'economia dels països de la OCDE. L'economia dels Nous Països Industrialitzats. La transició als països de l'Est. El neolliberalisme en qüestió.

IV. Economia i seguretat internacional.

12. Les despeses militars mundials. La recerca científica i el desenvolupament tecnològic amb finalitats bèl·liques. Indústria i comerç d'armaments. Les conseqüències econòmiques del cicle armamentístic.
13. La política econòmica del desarmament. Desarmament i desenvolupament. La conversió de la indústria militar. Les limitacions al comerç d'armament.
14. El tràfic de drogues i altres activitats ocultes. Els paradisos fiscals. Els instruments contra la corrupció.

Elements de consulta:

I. Manuals.

- C. Berzosa, P. Bustelo, J. de la Iglesia. "Estructura econòmica mundial". Ed. Síntesis. Madrid. 1996.
- L. Ceballos. "Diccionario de Organizaciones Económicas Internacionales". Ed. ICEX. Secretaría de Estado de Comercio. Madrid. 1995.
- J.C. Rodríguez-Ferrera. "La economía mundial y el desarrollo". Acento Ed. Madrid. 1997.
- J. Tugores. "Economía Internacional e Integración Económica". Ed. Mc. Graw Hill. Madrid. 1996.

II. Anuaris i informes:

- Banco Mundial: "Informe sobre el Desarrollo Mundial". Ed. Banco Mundial. Washington.
- L.R. Brown: "L'Estat del Món". Worldwatch Institute. Centre Unesco de Catalunya. Barcelona.
- Centro de Investigación para la Paz: "Anuario CIP". Ed. CIP-Icaria. Madrid-Barcelona.
- Encyclopaedia Britannica: "Britannica World Data". Xicago.
- Fondo Monetario Internacional: "Perspectivas de la economía mundial". Washington.
- Le Monde: "Bilan économique et social". Paris.
- Naciones Unidas: "Estudio económico mundial". New York.
- El País: "Anuario El País". Madrid.
- Programa de las Naciones Unidas para el Desarrollo (PNUD): "Informe sobre el desarrollo humano". Ed. PNUD- Mundi Prensa. New York-Madrid.
- SIPRI: "SIPRI Yearbook". Oxford University Press. Oxford.
- Varis autors: "El Estado del Mundo". Ed. Akal. Madrid.

Es recomana la lectura de diaris, revistes, butlletins, pàgines web i demés publicacions periòdiques que permetin seguir d'una manera continuada l'evolució de l'activitat econòmica mundial.

Sistemes d'avaluació:

Com a pràctiques, es demanarà la realització d'una monografia de curs, de tema lliure. La seva valoració suposarà el 40% de la nota final. Igualment, després de l'exàmen de juny, existirà una prova especial de maduresa per aquelles persones que ho desitgin i que previament hagin aprovat l'assignatura.

Barcelona, Setembre de 1998